

Bruxelles, 9.12.2020
SWD(2020) 544 final

DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI
REZUMAT AL RAPORTULUI PRIVIND EVALUAREA IMPACTULUI

care însoțește documentul

REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI
de modificare a Regulamentului (UE) 2016/794 în ceea ce privește cooperarea Europol
cu părțile private, prelucrarea datelor cu caracter personal de către Europol în sprijinul
anchetelor penale și rolul Europol în materie de cercetare și inovare

{COM(2020) 796 final} - {SEC(2020) 545 final} - {SWD(2020) 543 final}

Fișă rezumat
Evaluarea impactului privind o propunere de consolidare a mandatului Europol [revizuire specifică a Regulamentului (UE) 2016/794].
A. Necesitatea de a acționa
De ce? Care este problema abordată?
Europa se confruntă cu o situație în materie de securitate aflată în continuă schimbare, amenințările la adresa securității evoluând și fiind tot mai complexe. Infractorii profită de avantajele pe care le oferă transformarea digitală și noile tehnologii, inclusiv interconectivitatea și estomparea granițelor dintre lumea fizică și cea digitală. Criza provocată de pandemia de COVID-19 a contribuit la aceste fenomene, infractorii profitând rapid de oportunitățile de exploatare a crizei prin adaptarea modurilor lor de operare sau prin dezvoltarea de noi activități infracționale. Aceste amenințări se propagă dincolo de frontiere și vizează o gamă variată de infracțiuni pe care le facilitează. Întrucât acțiunile întreprinse doar la nivel național nu sunt suficiente pentru a face față acestor provocări transnaționale în materie de securitate, autoritățile însărcinate cu asigurarea respectării legii din statele membre au recurs tot mai mult la sprijinul și la cunoștințele de specialitate pe care Europol, agenția UE pentru cooperare în materie de asigurare a respectării legii, le oferă în vederea combaterii formelor grave de criminalitate și a terorismului. Noul mediu în care se manifestă amenințările modifică tipul de sprijin de care statele membre au nevoie și pe care se așteaptă să îl primească din partea Europol pentru a garanta siguranța cetățenilor, într-un mod care nu era previzibil atunci când colegiitorii au negociat actualul mandat al Europol, care a intrat în vigoare în 2016 [Regulamentul (UE) 2016/794 privind Europol]. În special, sunt vizate trei aspecte esențiale, toate având legătură cu amenințările în permanentă evoluție la adresa securității, și modificările subsecvente pe care le generează în privința nevoilor operaționale ale statelor membre pentru a face față în mod eficace acestor amenințări: 1) lipsa unei cooperări eficace între părțile private și autoritățile însărcinate cu asigurarea respectării legii pentru a combate utilizarea abuzivă a serviciilor transfrontaliere de către infractori; 2) provocarea pe care o reprezintă volumele mari de date pentru autoritățile însărcinate cu asigurarea respectării legii; 3) lacunele în materie de inovare și cercetare relevante pentru asigurarea respectării legii. Acestea constituie probleme majore din cauza impactului pe care îl au asupra securității, astfel cum se reflectă în apelurile ferme la acțiune din partea colegiitorilor. Aspectele menționate implică opțiuni de politică importante, care necesită o evaluare detaliată a cauzelor problemei, a obiectivelor conexe, a opțiunilor de politică disponibile și a impactului lor.
Ce se așteaptă de la această inițiativă?
Ca răspuns la nevoile operaționale urgente și la solicitările din partea colegiitorilor privind acordarea de către Europol a unui sprijin sporit, Programul de lucru al Comisiei pentru 2020 a anunțat o inițiativă legislativă „<i>de consolidare a mandatului Europol pentru a întări cooperarea polițienească operațională</i>.” Aceasta este o acțiune-cheie a Strategiei UE din iulie 2020 privind o uniune a securității. În conformitate cu apelul lansat în cadrul Orientărilor politice de „<i>a nu neglija niciun aspect atunci când vine vorba de protejarea cetățenilor noștri</i>”, se preconizează că inițiativa va consolida Europol pentru a ajuta statele membre să garanteze siguranța cetățenilor. Ca răspuns la cele trei probleme majore identificate, inițiativa urmărește realizarea următoarelor obiective: 1) obiectivul I: asigurarea unei cooperări eficace între părțile private și autoritățile însărcinate cu asigurarea respectării legii pentru a combate utilizarea abuzivă a serviciilor transfrontaliere de către infractori; 2) obiectivul II: abilitarea autorităților însărcinate cu asigurarea respectării legii să analizeze seturi de date complexe și de mari dimensiuni pentru a detecta legături transfrontaliere, cu respectarea deplină a drepturilor fundamentale; 3) obiectivul III: abilitarea statelor membre să utilizeze noile tehnologii pentru asigurarea respectării legii.

Care este valoarea adăugată a acțiunii la nivelul UE?

Formele grave de criminalitate și terorismul au un caracter transnațional. Prin urmare, acestea nu pot fi contracarate în mod eficace doar prin măsuri luate la nivel național. Din acest motiv, statele membre aleg să colaboreze în cadrul UE pentru a combate amenințările pe care le reprezintă formele grave de criminalitate și terorismul. În plus, amenințările în permanentă evoluție la adresa securității, determinate de modul în care infractorii exploatează avantajele oferite de transformarea digitală și noile tehnologii, impun, de asemenea, necesitatea unui sprijin eficace la nivelul UE pentru activitatea autorităților naționale însărcinate cu asigurarea respectării legii. Intervenția UE oferă o modalitate eficace și eficientă de a intensifica sprijinul acordat statelor membre în combaterea formelor grave de criminalitate și a terorismului pentru a ține pasul cu aceste amenințări în permanentă evoluție.

B. Soluții

Ce opțiuni de politică legislative și nelegislative au fost luate în considerare? Există sau nu o opțiune preferată? De ce?

Au fost luate în considerare o serie de opțiuni de politică legislative și nelegislative. În urma unei preselecții, în cadrul căreia unele opțiuni au trebuit să fie eliminate, **au fost evaluate în detaliu următoarele opțiuni de politică:**

- I. Opțiuni de politică ce abordează obiectivul I: cooperarea eficace dintre părțile private și autoritățile însărcinate cu asigurarea respectării legii
 - opțiunea de politică 1: autorizarea Europol să prelucreze date primite direct de la părți private;
 - opțiunea de politică 2: autorizarea Europol să facă schimburi de date cu caracter personal cu părți private pentru a stabili jurisdicția;
 - opțiunea de politică 3: autorizarea Europol să efectueze căutări direct în bazele de date gestionate de părți private.
- II. Opțiuni de politică ce abordează obiectivul II: analizarea unor seturi de date complexe și de mari dimensiuni pentru a detecta legături transfrontaliere
 - opțiunea de politică 4: abilitarea Europol să analizeze seturi de date complexe și de mari dimensiuni;
 - opțiunea de politică 5: introducerea unei noi categorii de persoane vizate (persoane care nu au legătură cu o infracțiune) ale căror date pot fi prelucrate de Europol.
- III. Opțiuni de politică ce abordează obiectivul III: utilizarea noilor tehnologii pentru asigurarea respectării legii
 - opțiunea de politică 6: reglementarea sprijinului acordat de Europol programului UE de cercetare în domeniul securității, reglementarea laboratorului pentru inovare din cadrul Europol și reglementarea sprijinului acordat de Europol centrului de inovare al UE;
 - opțiunea de politică 7: abilitarea Europol să prelucreze date cu caracter personal în scopul inovării în domenii relevante pentru sprijinul pe care îl acordă pentru asigurarea respectării legii.

În urma unei evaluări detaliate a impactului tuturor opțiunilor de politică, **pachetul de opțiuni de politică preferate** este alcătuit din opțiunea de politică 2, opțiunea de politică 4 și opțiunea de politică 7.

Care sunt susținătorii fiecărei opțiuni?

În general, părțile interesate susțin consolidarea mandatului juridic al Europol de a sprijini statele membre în prevenirea și combaterea formelor grave de criminalitate și a terorismului. Statele membre au sprijinit în mod explicit opțiunile de politică preferate în diferite foruri ale Consiliului, precum și în cadrul unei declarații din octombrie 2020 a miniștrilor afacerilor interne ai UE („Zece puncte referitoare la viitorul Europol”). În același timp, statele membre sunt conștiente de importanța suveranității lor naționale în domeniul asigurării respectării legii din punct de vedere operațional și procedural. Parlamentul European s-a pronunțat în favoarea unui rol consolidat al Europol, reamintind totodată, într-o rezoluție pe care a adoptat-o în iulie 2020, faptul că „*un mandat consolidat ar trebui să fie însoțit de un control parlamentar adecvat*”. Se preconizează că Parlamentul European va solicita o justificare detaliată a necesității oricărei noi capacități de prelucrare a datelor în cadrul Europol, precum și garanții solide în materie de protecție a datelor. Într-adevăr, discuțiile cu toate părțile interesate au arătat că este important să se prevadă garanții adecvate pentru a se asigura respectarea drepturilor fundamentale și, în special, a dreptului la protecția datelor cu caracter personal.

C. Impactul opțiunii preferate
Care sunt beneficiile opțiunilor preferate (sau ale opțiunilor principale, dacă nu există opțiuni preferate)?
Pachetul de opțiuni de politică preferate (opțiunea de politică 2, opțiunea de politică 4 și opțiunea de politică 7) ar răspunde în mod eficace problemelor identificate și ar oferi Europol instrumente și capacități solide pentru a acorda un sprijin sporit statelor membre în contracararea amenințărilor emergente, cu respectarea deplină a drepturilor fundamentale. Din punct de vedere social și economic, beneficiarii finali ai tuturor opțiunilor preferate sunt cetățenii. Aceștia vor beneficia în mod direct și indirect de o scădere a ratelor criminalității, a prejudiciilor economice și a costurilor legate de securitate. În ceea ce privește eficiența, principalii beneficiari sunt autoritățile naționale însărcinate cu asigurarea respectării legii. Opțiunile preferate ar trebui să creeze economii de scară semnificative la nivelul UE, deoarece vor transfera sarcini, care pot fi îndeplinite mai eficient la nivelul UE, de la nivelul național către Europol. Opțiunile de politică preferate oferă soluții eficiente la provocări care, în caz contrar, ar trebui abordate la costuri mai ridicate, prin intermediul a 27 de soluții naționale individuale, sau la provocări care nu ar putea fi abordate în niciun caz la nivel național, dat fiind caracterul lor transnațional.
Care sunt costurile opțiunilor preferate (sau ale opțiunilor principale, dacă nu există opțiuni preferate)?
Opțiunile de politică preferate implică, în principal, costuri suplimentare la nivelul UE, deoarece vor transfera sarcini și servicii, care pot fi realizate mai eficient la nivelul UE, de la nivelul național către Europol. În această etapă, este dificil să se cuantifice cu precizie unele dintre opțiunile de politică individuale, în special din cauza complexității dezvoltării infrastructurilor și a sistemelor IT propuse. Se estimează că ar fi nevoie de un buget suplimentar de aproximativ 120-150 de milioane EUR și de aproximativ 150 de posturi suplimentare pentru întreaga perioadă a CFM, în vederea asigurării faptului că Europol dispune de resursele necesare pentru a-și îndeplini mandatul revizuit. În măsura în care aceste opțiuni de politică presupun costuri suplimentare pentru nivelul național, respectivele costuri ar trebui să fie compensate de beneficiile serviciilor suplimentare pe care le va furniza Europol. Nu se preconizează costuri suplimentare semnificative pentru întreprinderi. Opțiunile preferate nu conțin obligații de reglementare pentru cetățeni/consumatori și, prin urmare, nu generează costuri suplimentare pentru aceste părți interesate.
Care va fi impactul asupra societăților, a IMM-urilor și a microîntreprinderilor?
Conform estimărilor, opțiunile de politică preferate nu ar urma să aibă un impact semnificativ asupra întreprinderilor. Numai opțiunea de politică 2 (care permite Europol să facă schimb de date cu caracter personal cu părți private) va afecta în mod direct întreprinderile. În acest sens, întreprinderile vor cheltui resurse suplimentare pentru schimburile de date cu Europol, dar respectivele costuri vor fi compensate de economii semnificative, deoarece întreprinderile vor cheltui mai puține resurse pentru identificarea jurisdicțiilor naționale relevante și vor fi expuse în mai mică măsură riscurilor de răspundere atunci când transmit date Europol. De asemenea, întreprinderile vor suferi mai puține prejudicii în materie de reputație din cauza infractorilor care utilizează în mod abuziv serviciile lor transfrontaliere.
Va exista un impact semnificativ asupra bugetelor și a administrațiilor naționale?
Conform estimărilor, opțiunile de politică preferate nu ar urma să aibă un impact semnificativ asupra bugetelor și a administrațiilor naționale. Cu toate că statele membre vor alocă o serie de resurse suplimentare cooperării cu Europol, aceste costuri ar trebui să fie în mare măsură compensate de economiile rezultate în urma îmbunătățirii serviciilor pe care Europol le furnizează statelor membre.
Vor exista și alte efecte semnificative?
Toate opțiunile de politică preferate oferă noi temeuri juridice pentru prelucrarea datelor cu caracter personal de către Europol. În consecință, aceste opțiuni de politică au un impact asupra drepturilor fundamentale și, în special, asupra drepturilor la protecția datelor cu caracter personal (articolul 8 din cartă) și la respectarea vieții private (articolul 7 din cartă). Pentru a se asigura respectarea deplină a drepturilor fundamentale, evaluarea

impactului acordă **o atenție specială drepturilor fundamentale** pe tot parcursul analizei sale, pe baza unei **evaluări detaliate a opțiunilor de politică referitoare la limitările acestora în ceea ce privește exercitarea drepturilor fundamentale**, care:

- descrie opțiunile de politică eliminate într-un stadiu incipient din cauza puternicului lor impact negativ asupra drepturilor fundamentale;
- stabilește o evaluare etapizată a necesității și a proporționalității;
- prezintă succint opțiunile de politică respinse, în cazul în care există o opțiune mai puțin intruzivă, dar la fel de eficace, și
- prevede o listă completă de garanții detaliate pentru opțiunile de politică în cazul cărora este necesară o limitare a exercitării drepturilor fundamentale, inclusiv ca urmare a absenței unei opțiuni mai puțin intruzive, dar la fel de eficace.

Prin urmare, opțiunile de politică preferate sunt **strict limitate la ceea ce este necesar și proporțional** și includ **garanțiile necesare**.

D. Acțiuni ulterioare

Când va fi revizuită politica?

Monitorizarea și evaluarea se vor efectua în mare măsură prin intermediul mecanismelor aplicabile prevăzute în regulamentul în vigoare privind Europol, în special la articolul 68 (la fiecare cinci ani). În plus, opțiunile de politică preferate ar trebui să includă o dispoziție care să impună obligația efectuării unei evaluări a impactului lor asupra drepturilor fundamentale la doi ani după intrarea în vigoare.